

श्रीराम शिक्षण संस्था, धामणगाव रेल्वे, द्वारा संचालित

कला व विज्ञान महाविद्यालय, कुर्हा

NAAC Accredited - 'B' Grade

ता.तिवसा, जि.अमरावती ४४४७०९

दुरध्वनी - ०७२२५/२९५०९५

Email : principalascl@gmail.com

www.ascollegekurha.org

अध्यक्ष

मा.अरुणभाऊ ज.अडसड

माजी आमदार विधान परिषद
भ्रमणध्वनी - ९४२२८५५१११

प्राचार्य

डॉ.सुनिल बा.आखरे

एम.ए., एम.फील., पीएच.डी
भ्रमणध्वनी - ९९७०२८५०८९

जावक क्र.

दिनांक

Arts & Science College, Kurha

Tq. Tiwasa, Dist. Amravati

Affiliated to SantGadge Baba Amravati University, Amravati

College Code: 160

AISHE Code: C- 43098

Website: <https://ascollegekurha.org/>

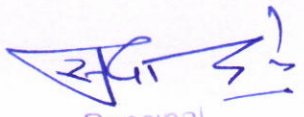
Email: principalasc160@gmail.com

Documents

Criterion 1: - Curricular Aspects

1.3.1 Institution integrates crosscutting issues relevant to Professional Ethics, Gender, Human Values, Environment and Sustainability into the Curriculum

Principal
Arts & Science College
Kurha

श्रीराम शिक्षण संस्था, धामणगाव रेल्वे, द्वारा संचालित

कला व विज्ञान महाविद्यालय, कुर्हा

NAAC Accredited - 'B' Grade

ता.तिवसा, जि.अमरावती ४४४७०९

दुरध्वनी - ०७२२५/२९५०९५

Email : principalascl@gmail.com

www.ascollegekurha.org

अध्यक्ष

मा.अरुणभाऊ ज.अडसड

माजी आमदार विधान परिषद
भ्रमणध्वनी - ९४२२८५५९९९

प्राचार्य

डॉ.सुनिल वा.आखरे

एम.ए., एम.फील., पीएच.डी
भ्रमणध्वनी - ९९७०२८५०८९

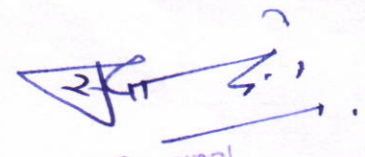
जावक क्र. २/२०२४

दिनांक २०/११/२०२४

Declaration

The information, reports, true copies of the supporting documents, numerical data etc. furnished in the file is verified and found correct.

Principal
Arts & Science College
Kurha

CONTENT

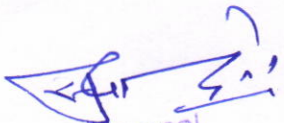
Syllabus

1. Syllabus on Professional Ethics
2. Syllabus on Gender Sensitization
3. Syllabus on Human Values
4. Environment and Sustainability

Activities Conducted for the Address

1. **Year 2022-23**
Gender Sensitization
Human Values
Environment and Sustainability
2. **Year 2021-22**
Gender Sensitization
Human Values
Environment and Sustainability
3. **Year 2020-21**
Gender Sensitization -
Human Values -
Environment and Sustainability
4. **Year 2019-20**
Gender Sensitization -
Environment and Sustainability -
5. **Year 2018-19**
Human Values -
Environment and Sustainability.

Principal
Arts & Science College
Kurha

1.3.1: Institution integrates crosscutting issues relevant to Professional Ethics, Gender, Human Values, Environment and Sustainability in transacting the Curriculum- 2018-19 to 2022-23

Sr. No	Name of Dept.	Class	Semester	Unit No	Topics/ Contents	Issue Address (Gender sensitization, human values, professional ethics, environment and sustainability)
1	Political Science	B. A -I	I	1	Preamble - Nature & Importance	Human Values
		B. A. -I	I	1	Fundamental Right	Gender Sensitization
		B. A. -I	I	2	Fundamental Duties	Environment and Sustainability
		B. A.-III	VI	6	Thoughts of M. K. Gandhi	Human values, Gender Sensitization
2	History	B. A -I	I	1	Buddhas Teachin	Gender , Human Values, Environment and Sustainability
		B. A -I I	III	2	Ashokas Dhamm	Gender, Human Values
		B. A -III	IV	5	Political, Judicial Administration of Maratha	Gender, Human Value
		B.A.-II	III	5	Shivkalin Water Management	Environment
			II	2	The League of Nations	Gender, Human Values,
					United Nations Organization	Gender, Human Values, Environment and Sustainability
3	English	B. A. I	I	1	Money Madness by DH .Lawrence	Professional Ethics
		B. A. III	vi	1	Quality by John Galsworthy	Professional Ethics
		B. A. I	II	1	Appro JRD	Gender Equity
		B. A. I	II	2	Empowerment of Women by Pratibha Patil	Gender Equity
		B. A. II	II	2	To mother by Usha S	Gender Equity
		B. A. III	II	1	An old women by Arun Kolatkar	Gender Equity
		B. A. I	I	1	Love Story by Meneka Gandhi	Environment Sustainability
					Ecology by A,K. Ramanujan	Environment Sustainability
		B. A. II	I		A Town by the sen by Amitav Ghosh	Environment Sustainability

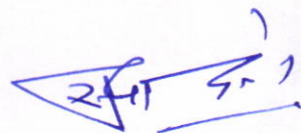

		B. A. I	II		A Simple Philosophy by Seathi	Environment Sustainability
		B. A. II	IV	2	In Sahyandri Hills A Lesson in Humility by Sudha Murthi	Environment, Human Values
		B. A. I	I	1	The Three Questions by Leo Tolstoy	Human Values
		B. A. I	II	1	Letter to his Son's Teacher by Abraham Lincoln	Human Values
		B. A. II	IV	1	Where the mind is without fear by Tagore	Human Values
		B. A. II	III	1	India's Message to the World	Human Value
		B. A. II	IV	1	Love in Life by Robert Browning	Human Values
		B. A. II	IV	1	On the conduct of life by Hazlitt	Human Values
		B. A. I	I		Education Provides a Solid Foundation by Kalam	Human Values
		B. A. I	I	1	Speech on Indian Independence by Nehru	Human Values
		B. A. III	V	1	The Mountain and the Squirrel	Environment
		B. A. III	VI	2	The Solitary Reaper	Environment
4	Women Cell	All Student	11 Oct. 2018		भारतातील महिलांची वर्तमान सामाजिक व आर्थिक स्थिती:महिलांचे सक्षमीकरण,विकासाची वास्तविकता व पुढील दिशा	- Gender, Human Values STATE LEVEL WORKSHOP 12 OCT.2018
	Women Cell	All Students	21 Feb. 2019		Human Rights are Women's Rights	Gender, Human Values NATIONAL LEVEL WORKSHOP 21 Feb.2019
	+Political Science	159 Women	8, Mar 2021		महिला संबंधी कायदे	राष्ट्रीय सर्वेक्षण
5	Marathi	B. A. I	I		जीवन आणि शिक्षण,या झोपडीत माझ्या,मराठी भाषिक कोशल्य,संभाषण कोशल्य	मूल्य शिक्षण, Human Values
		B. A -I, B.A.-III	I, IV. V		हिरवा तपस्वी,मीराताई ठाकरे, बाप वावर ,पेरते,माती,लोक-जीवनातील वृक्षपूजा	मूल्य शिक्षण पर्यावरणचे मूल्य, Human Values

		B. A –II	II,IV		शब्दगंध स्त्रीया सम्मान वसंत बापट, मृदुगंध	1.मराठी संभाषण कोशल्ये सूत्रसंचालन, मुलाखत संभाषण कोशल्याव्दारे, 2.लेखन कोशल्ये व व्यक्तित्व कोशल्यासाठी लेखनक्षेत्रातीलव्दारे खुले होतील	
		B. A –II	III		स्त्री-पुरुष तुलना-ताराबाई शिंदे ,स्त्रीवादीचळवळी ने आम्हाला आमच्या अस्तित्वाची जाणीव,	स्त्री-पुरुष समानता	
6	MARTHI Lit.	B. A –I	I		मृण्मयी, दोन दिवस, या नभाने, मीच माझा एककल्ली, मोडलेला माणसाचे दुःख चूल,	स्त्री-पुरुष समानताए ळमदकमत	
7	Geography	B. A –I	II	5	Environmental hazards; flood. & desertification & assessment.	Environment	
		B. A –II	III	5	Atmospheric pollution and Global warming; General causes, Consequences and measures of control	Environment Sustainability	
8	Home- Economics	B. A –II	III	4	Protecting and Regulating Nutrient-Iron	Human Values	
		B. A –III	V			Human Development	Human Values
			VI	1		Role of Family in Development of child [Nuclear & Joint	Human Values
				3		Leadership Types & Qualities	Human Values Human Values
				4		Physical & Emotional Changes in Adolescence	Human Values
				5		Parenting-Importance& Types, Parent-Child Relation& Importance Methods of Child rearing Practices. Parental Challenge-[Junk Food, Television Watching ,Social[Media]	Human Values
			VI	1		Role of Environment-in in Development of Child	Environment

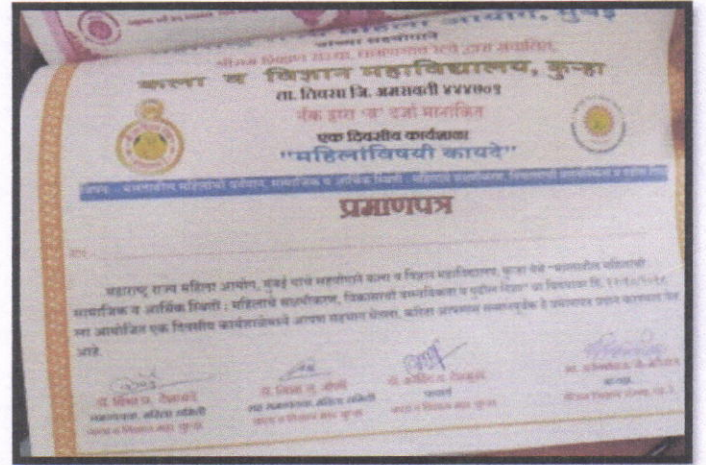
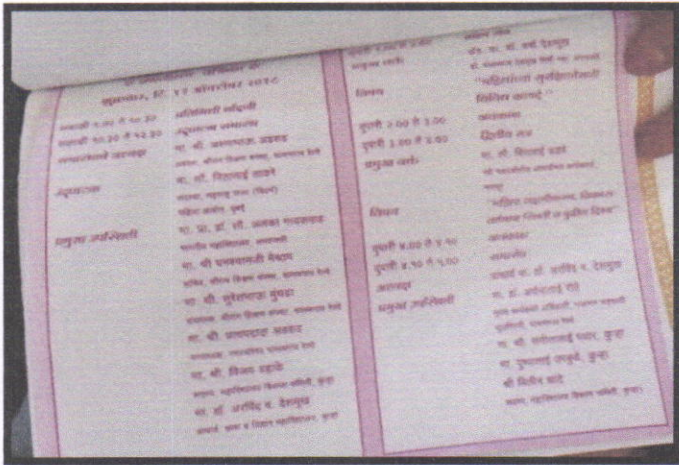
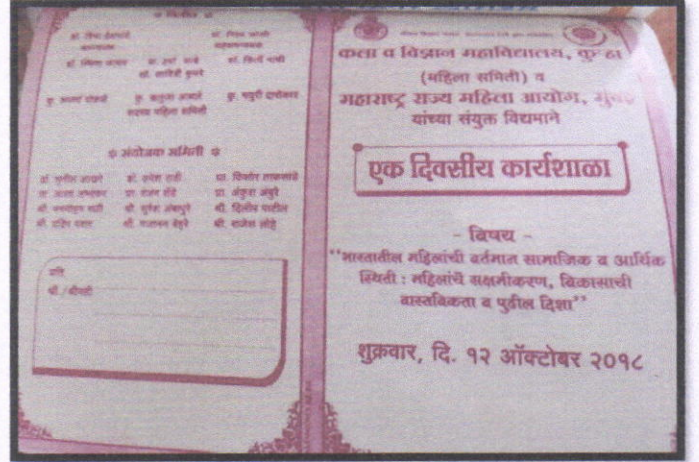

 Principal
 Arts & Science College
 Kurha

1. Gender, Human Values: STATE LEVEL WORKSHOP

Organized by Women Cell- 12 Oct. 2018

Total Participant: 151

[Signature]
Principal
Arts & Science College
Kursha

Sant Gadgebaba Amravati University

B. A. First Year : Semester - I

Political Science

Indian Constitutional Provisions and Local Self Government

Unit-I

- i) Salient Features of the Indian Constitution.
- ii) Preamble - Nature and Importance.
- iii) Fundamental Rights - Types and Importance.

Unit-II

- i) Directive Principles of State Policy - Nature and Importance.
- ii) Fundamental Duties.
- iii) Methods to Acquire Citizenship

Unit-III

- i) President of India : Election Process, Powers and Function.
- ii) Vice President : Role and Function.
- iii) Prime Minister - Appointment, Role and Function.

Unit-IV

- i) Parliament : Lok Sabha and Rajya Sabha - Structure and Powers.
- ii) Speaker of Lok Sabha - Powers and Function.

Unit-V

- i) Structure of Indian Judiciary, Types of Court, Characteristics of Indian Judiciary.
- ii) Supreme Court of India - Structure, Power and Function.
- iii) High Court - Structure, Powers and Function.

युनिट - १ :

(१) भारतीय
(Salient)

(२) उद्देशपत्र
(Preamble)

(३) मूलभूत
(Fundamental)

Principal
Arts & Science College
Kurha

बी.ए. तृतीय वर्ष (६ वे सेमिस्टर)

अनुक्रमणिका

प्रकरणाचे नाव	पृ.क्र.
प्रकरण १ - राज्याची संकल्पना	१-६
अ) ऑरिस्टॉटल	६-१४
ब) महात्मा गांधी	१४-१९
प्रकरण २ - लोकशाहीची संकल्पना	२०-२२
अ) वॉल्टर बेजहॉट	२३-३१
ब) अब्राहम लिंकन	३१-३९
क) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर	३९-४५
प्रकरण ३ - राष्ट्रवादाची संकल्पना	४६-५०
अ) मॅकिअँव्हीली	५०-५७
ब) स्वामी विवेकानंद	५७-६४
क) विनायक दामोदर सावरकर	६४-६९
प्रकरण ४ - समाजवादाची संकल्पना	७०-७९
अ) कार्ल मार्क्स	८०-९३
ब) पंडित जवाहरलाल नेहरू	९३-१०८
क) राम मनोहर लोहिया	१०९-११७
प्रकरण ५ - वर्तनवाद आणि सार्वभौमसत्ता	११८
अ) वर्तनवाद	११८-१२७
ब) उत्तर वर्तनवाद	१२८-१३२
क) डेव्हिड इस्टनचा वर्तनवाद	१३३
क) जॉन ऑस्टिनचा सार्वभौमत्वाचा सिद्धांत	१३४-१५१
अभ्यासक्रम	१५२
मॉडेल पेपर	१५३-१५५
संदर्भसूची	१५६

प्रकरण १

राज्य

(State)

प्रस्तावना :

माणसाच्या दैनंदिन जीवनाचे असा कोणतेही अंग नाही की जे राज्याच्या प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष नियंत्रणापासून मुक्त आहे. व्यक्तीच्या खाजगी जीवनातील विषय उदाहरणार्थ विवाह, घटस्फोट, गर्भपात इ. यांच्यावरही राज्याचा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष प्रभाव व नियंत्रण असते. त्याचप्रमाणे राज्यातील अशी कोणतीही व्यक्ती नाही की जी राज्याच्या प्रभावापासून मुक्त आहे; म्हणून राज्य हा राज्यशास्त्राचा आत्मा आहे. प्राचीन काळापासून राज्य या संकल्पनेचा अभ्यास होत आला आहे. प्राचीन ग्रीक नगरराज्यात प्लेटो, ऑरिस्टॉटलसारख्या तत्त्ववेत्त्यांनी तर भारतात कौटिल्यासारख्या विचारवंताने दोन हजार वर्षांपूर्वीच राज्य या संकल्पनेचा शास्त्रशुद्ध अभ्यास केला होता. ऑरिस्टॉटलची "State is prior to man" आणि "Man is a political animal" या साखी विधाने प्राचीन काळापासून राज्याचे महत्त्व अधोरेखित करत आली आहेत.

राज्याची भूमिका केवळ देशांतर्गत राजकारणातच नाही तर आंतरराष्ट्रीय राजकारणातही केंद्रस्थानी आहे. राज्यांमधील विविध क्रिया-प्रतिक्रियांचा अभ्यास आंतरराष्ट्रीय संबंधामध्ये होतो. राज्य आंतरराष्ट्रीय व्यवस्थेचा (International System) केंद्रबिंदू आहे. राज्याच्या अस्तित्वाला आव्हान देणारे अनेक घटक आजही अस्तित्वात आहे. उदा.दहशतवाद, बहुराष्ट्रीय कंपन्या, नक्षलवाद, आंतरराष्ट्रीय बिगरशासकीय संघटना, व्यापार संघ, राजकीय आणि व्यापारी राजवटी या घटकांना अराज्य घटक (Non State Actors) असे म्हणतात.

१९९१ नंतर जागतिकीकरणाची प्रक्रिया गतिमान होतांना दिसते आहे, तर दुसरीकडे राष्ट्रीय सार्वभौमत्वाची (National Sovereignty) भूमिका अधिक घट्ट होतांना दिसत आहे. राज्यांची संख्या सातत्याने वाढत आहे. आंतरराष्ट्रीय समुदायात सध्या १९३ राज्ये आहेत.

undergraduate/postgraduate degree programs. They offer lectures on different historical periods, events, theories, etc., and write detailed research papers, articles, and books

2022-23 (CBCS)
Part B (New course)

Programme : B. A.

Subject History

Semester 1

Code of the Course/Subject	Title of the Course/Subject	Total Number of Periods	No. of Credits
History	History of India from Early to 700 A.D	75 Periods	05

Course Assessment: End Term Exam Marks: 80 (University level Exam)

SEM (Skill Enhancement Module): 20 Marks (College level evaluation)

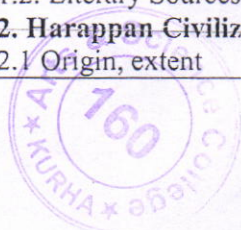
Course Outcome (COs)

- 1: Survey the sources of History of Ancient India.
- 2: Describe the social, economic, religious and institutional bases of Ancient India.
- 3: Analyze development of the concept of Nation- State background of political history.
- 4: Study ancient Indian Art & Architecture

On successful completion of the Course the students will be able to:

- 1: Learn the socio-political and cultural background of the Ancient Indian History.
- 2: Learn various Ancient Indian History Tourist places and Guide Tourist.
- 3: Prepare for Competitive Examinations like UPSC, MPSC, and SET/NET etc.
- 4: Understand various concepts in Social Studies through the Ancient Indian History.
- 5: Learn developments of mankind.

Unit I	1. Survey of the Sources of Ancient India: 1.1 Archaeological Sources. 1.2. Literary Sources and Foreign Travelers Account 2. Harappan Civilization: 2.1 Origin, extent
--------	---

Principal
Arts & Sci. Collge
Kurha

- १ ली आवृत्ती : जून २००३
 २ री आवृत्ती : ऑक्टोबर २००४
 ३ री आवृत्ती : जून २००८
 ४ थी आवृत्ती : जून २०१०
 ५ वी आवृत्ती : जून २०११
 ६ वी आवृत्ती : जून २०१४
 ७ वी आवृत्ती : ऑक्टोबर २०१४

ISBN : 978-93-81552-43-8

सातवी आवृत्ती : ऑक्टोबर २०१४

प्रकाशन क्रमांक : २४८

© लेखक

प्रकाशक :

मनोहर पिंपळापुरे, पिंपळापुरे अॅण्ड कं. पब्लिशर्स,
 हिंदू मुलींचे शाळेजवळ, महाल, नागपूर - ४४० ०३२.

अक्षर जुळवणी :

प्रविण वाकोडीकर, राजविलास टॉकीज मागे, महाल, नागपूर.

मुद्रक :

साकोडे, प्रिंट सोल्यूशन, महाल, नागपूर.

मुखपृष्ठ :

जयंत गायकवाड, महाल, नागपूर.

वितरक :

पिंपळापुरे बुक डिस्ट्रीब्युटर्स,

२०६, राम मंदिर लेन, टिळक पुतळा, महाल, नागपूर - ४४० ०३२.
 फोन : ०७१२ - २७२४३१८, २७३६९०५

किंमत : ४५० रुपये

अनुक्रम

युनिट : एक

१. प्राचीन भारतीय इतिहासाची साधने १ ते ७
 इतिहासाची साधने - प्राचीन वैदिक व संस्कृतसाहित्य, बौद्ध साहित्य, जैन साहित्य, ऐतिहासिक व समकालीन ग्रंथ, परकीय यात्रेकरूंची यात्रावर्णने, पुरातत्वीय साधने, प्रश्न.
२. हरप्पा संस्कृती ८ ते १९
 संस्कृतीचे मूळ, संस्कृतीचा शोध, संस्कृतीचा विस्तार, नगररचना, इमारती व घरे, धार्मिक कल्पना, सामाजिक जीवन व कला कौशल्य; आर्थिक जीवन, राजकीय जीवन, संस्कृतीचा काळ, वंश, संस्कृतीचा विनाश, देणगी व परंपरा.
३. वैदिक संस्कृती २० ते ४४
 आर्यांचे मूळ वसतीस्थान, आर्यांचा काळ, ऋग्वेदकाळ : प्रादेशिक विस्तार, राजकीय जीवन, सामाजिक जीवन, स्त्रियांची स्थिती, कलाकौशल्य इ., धार्मिक जीवन, आर्थिक स्थिती; उत्तर वैदिक काळ : प्रादेशिक विस्तार, राजकीय जीवन, सामाजिक जीवन, स्त्रियांची स्थिती, शिक्षण, धार्मिक जीवन, आर्थिक जीवन; नकाशा : वैदिक भारत, वैदिक काळातील साहित्य, भारतीय संस्कृताला आर्यांची देणगी, प्रश्न.
४. सामाजिक विकास ४५ ते ५०
 वर्णव्यवस्था, जातीपद्धतीचा विकास व १६ संस्कार, प्रश्न.
५. नवी धार्मिक चळवळींचा उदय ५१ ते ७४
 वैचारिक पार्श्वभूमी : कारणे, धार्मिक पार्श्वभूमी, आर्थिक पार्श्वभूमी, परिणाम; महावीर तीर्थकरांचा धर्म व शिकवण, जैन धर्माचा प्रसार, जैन धर्माचा न्हास, जैन साहित्य, जैन धर्माचा प्रभाव. गौतम बुद्धाचा धर्म व शिकवण : चरित्र, शिकवण, बौद्ध धर्मातील पंथभेद, प्रमुख बौद्ध धर्मसभा; वैदिक, जैन व बौद्ध धर्माची तुलना, बौद्ध धर्माचा प्रसार, रूपांतर व पतन, बौद्ध धर्माच्या प्रसाराची कारणे, बौद्ध धर्माचे रूपांतर, बौद्ध धर्माच्या न्हासाची कारणे, बौद्धसाहित्य, बौद्ध धर्माचा सांस्कृतिक प्रभाव, प्रश्न.
६. प्रादेशिक राज्यांचा उदय ७५ ते ८८
 सोळा महाजनपदे, बिंबिसार, अजातशत्रू, उदयन, शिशुनाग नंदिवर्धन, कालाशोक, महापद्मनंद, धनानंद, गणराज्ये, अलेक्झांडरचे आक्रमण - अलेक्झांडरच्या आक्रमणाची पार्श्वभूमी, प्रारंभिक विजयकार्य, वायव्य भारताची राजकीय स्थिती, झेलमची लढाई, झेलमनंतरचे विजयकार्य, अलेक्झांडरचा परतीचा प्रवास, अलेक्झांडरच्या स्वारीचे परिणाम, प्रश्न.
७. मौर्य साम्राज्य ८९ ते १०४
 चंद्रगुप्त मौर्य : मगधावरील असफल आक्रमण, मगध विजय, ग्रीकांवर विजय, दक्षिण भारताचा विजय, सेल्युकस निकेटरची स्वारी, चंद्रगुप्ताच्या कामगिरीचे मूल्यमापन, मौर्यांचे प्रशासन, केंद्रीय शासन, प्रांतीय व स्थानीय शासन, नगर प्रशासन, कला व वास्तुकला, कौटिल्याचे अर्थशास्त्र, मेगॅस्थेनिसचा इंडिका, राजकीय स्थिती, सामाजिक जीवन, धार्मिक जीवन, आर्थिक जीवन, प्रश्न.

युनिट : दोन

Principal
 Arts & Sci. College
 Kurha

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati
Syllabus for B.A. I - History
Semester - I
History Of India
 (From Early to 700 A.D.)

UNIT - I :

1. Survey of the sources of Ancient India
 - 1.1 Archaeological Sources
 - 1.2 Literary Sources and Foreign Travelers Account
2. Harappan Civilization
 - 2.1 Origin, Extent
 - 2.2 Socio-Economic, Religious and Cultural Life
 - 2.3 Script and Decline
3. Vedic Age :
 - 3.1 Society, Polity, Economy, Religious life in pre-Vedic period
 - 3.2 Society, Polity, Economy, Religious life in post-Vedic period

UNIT - II :

1. Rise of Religious Movements :
 - 1.1 Causes, Doctrines and Social Dimensions of Buddhism and Jainism
 - 1.2 Spread and Decline Buddhism and Jainism
2. Mouryan Dynasties
 - 1.1 Chandragupta Mourya & Mouryan Administration
3. Significance of Kaling War
 - Ashoka's Dhamma; Patronage to Buddhism

UNIT - III :

1. Post Mouryan Dynasties - Shungas, Kushnas and Satavahana
2. Gupta Dynasty - Samudragupta and Chandragupta Vikramaditya
3. Gupta's Administration

UNIT - IV :

1. Concept of Golden Age
2. Vakataka Dynasty :
 - 1.1 Relation of Vakataka with Gupta
 - 1.2 Vakataka's Society and Religion
3. Vardhan Empire

UNIT - V :

1. Education in Ancient India
2. Position of Women in Ancient India
3. Judicial Administration in Ancient India

UNIT - VI :

- Skill Enhancement Module
 Tourism in Art and Architecture in Ancient India
1. Harappan Civilization, Town Planning, Architecture
 2. Mouryan's Art and Architecture
 3. Kushan's Art and Architecture
 4. Gupta Age Art and Architecture
 5. Vakataka's Art and Architecture
 6. Regional Heritage Sites
 - Bhon Tal-Sangrampur, Dist. - Buldhana, Lonar and Tarapur Dist. Buldhana, Narsimh Murti, Sharangdhar Balaji, Kanchanicha Mahal, Mehakar Dist. Buldhana, Washim
 - Nimba Tal. Darvha, Dist. Yavatmal, Salbardi and Muktagiri Near Amravati, Ramtel and Nagardhan Dist. Nagpur, Ajantha, Ellora, Pitalkhore, Pratishtan, Dist. Aurangabad, Kandhar Dist. Nanded.

भारताचा इतिहास
प्रारंभापासून ते इ.स. ७०० पर्यंत
बी.ए. भाग-१ सत्र-१

अनुक्रमणिका

	पृ. क्र.
घटक १	
१. प्राचीन भारताच्या इतिहासाची साधने	१
१.१ पुरातत्वीय साधने	
१.२ वाङ्मयीन साधने, परकीय प्रवाशांची प्रवासवर्णने	
२. हडप्पा संस्कृती	७
२.१ शोध, विस्तार	
२.२ सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक व सांस्कृतिक जीवन	
२.३ लिपी आणि पतन	
३. वैदिक काळ	१६
३.१ पूर्व वैदिक काळातील सामाजिक, राजकीय, आर्थिक व धार्मिक जीवन	
३.२ उत्तर वैदिक काळातील सामाजिक, राजकीय, आर्थिक व धार्मिक जीवन	
घटक २	
१. धार्मिक चळवळीचा उदय	३१
१.१ जैन व बौद्ध धर्माच्या उदयाची कारणे, पार्श्वभूमी, शिकवण आणि सामाजिक परिणाम	
१.२ जैन व बौद्ध धर्माचा प्रसार व चहास	
२. मौर्य राजवंश	४९
२.१ चंद्रगुप्त मौर्य आणि मौर्य प्रशासन	
३. कलिंग युद्धाचे महत्त्व, अशोकाचा धम्म, बौद्ध धर्माला दिलेले संरक्षण	६२

Principal
 Arts & Sci. Colleg
 Kurha

	<p>2.2 Socio – Economic, Religious and Cultural Life 2.3 Script and Decline 3. Vedic Age : 3.1 Society, polity, economy, religious life in pre - Vedic period 3.2 Society, polity, economy and religious life in post - Vedic period</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit II	<p>1. Rise of Religious Movements: 1.1 Causes, Doctrines and Social Dimensions of Buddhism and Jainism. 1.2 Spread and Decline Buddhism and Jainism. 2. Mouryan Dynasties 1.1 Chandragupta Mourya & Mouryan Administration, 3. Significance of Kaling War, Ashoka's Dhamma; Patronage to Buddhism</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit III	<p>1. Post Mouryan Dynasties- Shungas, Kushanas and Satavahaha 2. Gupta Dynasty : Samudragupta and Chandragupta Vikramaditya 3. Gupta's Administration</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit IV	<p>1. Concept of Golden Age 2. Vakatak Dynasty: 1.1. Relation of Vakataka with Gupta 1.2. Vakataka's Society and Religion 3. Vardhan Empire</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit V	<p>1. Education in Ancient India 2. Position of Women in Ancient India 3. Judicial Administration in Ancient India</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit VI	<p>Skill Enhancement Module Tourism in Art and Architecture in Ancient India</p> <p style="text-align: right;">(15 Periods)</p>
Co's	<p>CO1: Study of Tourism in ancient Indian Art & Architecture CO2: Students are aware and able to describe tourist places. CO3: Prepare the students for employability.</p>
SEMI I	<p>1) Harappan Civilization Town Planning, Architecture 2) Mouryan's Art and Architecture 3) Kushan's Art and Architecture 4) Gupta Age Art and Architecture 5) Vakataka's Art and Architecture 6) Reginal Heritage Sites Bhon, Tal. Sangrampur, Dist. Buldana, Lonar, Dist. Buldhana, Tarapur, Dist. Buldhana, NarasimhaMurti, Mehkar, Dist. Buldhana, SharangdharBalaji, Mehkar, Dist. Buldhana, KanchanichaMahal, Mehkar, Dist. Buldhana, Washim, Dist. Washim, Nimba, Tal. Darvha, Dist. Yavatmal, Salbardi, Dist. Amravati, Muktagiri, Dist. Amravati, Ramtek, Dist. Nagpur, Nagardhan, Dist. Nagpur, Ajintha Aurangabad, Eolra Aurangabad, Pitalkhore, Dist. Aurangabad, Pratishthan, Dist. Aurangabad, Kandhar, Dist. Nanded</p>
Activities:	<p>1. Study Tour 2. Project 3. Seminar</p>

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ | तिसरी सोमिस्टर

History Of India From 1526 - 1756

भारताचा इतिहास

इ.स. 1526 ते 1756

जी. सी. दीक्षित

ISBN: 978-81-937851-8-8

प्रकाशन क्रमांक : ५२५

पहिली आवृत्ती : जून २०१८

© लेखक

प्रकाशक :

मनोहर पिंपळापुरे, पिंपळापुरे अॅण्ड कं. पब्लिशर्स,

हिंदू मुलींचे शाळेजवळ, महाल, नागपूर - ४४० ०३२.

अक्षर जुळवणी :

प्रजय धोपटे, सुभेदार लेन, टिळक पुतळा, महाल, नागपूर.

मुद्रक :

साकोडे, प्रिंट सोल्यूशन, महाल, नागपूर.

मुखपृष्ठ :

जयंत गायकवाड, महाल, नागपूर.

वितरक :

पिंपळापुरे बुक डिस्ट्रीब्युटर्स,

२०६, राम मंदिर लेन, टिळक पुतळा, महाल, नागपूर - ४४० ०३२.

फोन : ०७१२ - २७२४३१८, २७३६९०५

किंमत : ₹ ३५०

Principal
Arts & Sci. College
Kurha

दृष्टिक्षेपात अनुक्रम

युनिट : १

१.	मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासाची साधने	१ ते ८
२.	मुगल साम्राज्याची स्थापना व सुदृढीकरण बाबर (इ.स. १५२६-१५३०) शेरशहा (१५४०-१५४५) अकबर (१५५६-१६०५) औरंगजेब (१६५८-१७०७)	९ ते २८ २९ ते ३९ ४० ते ७० ७१ ते ९४
३.	मुगल राज्यव्यवस्था	९५ ते १०३

युनिट : २

४.	मुगल सत्ताधारी वर्ग	१०४ ते १११
५.	भारतीय सत्तांशी मुगलांचे संबंध	११२ ते ११६
६.	मुगल साम्राज्याचे पतन	११७ ते १२४

युनिट : ३

७.	मुगलांची आर्थिक नीती	१२५ ते १३५
८.	मुगलकालीन समाज	१३६ ते १४८
९.	धर्म	१४९ ते १७०
१०.	सांस्कृतिक जीवन	१७१ ते १७५

युनिट : ४

११.	मराठा इतिहासाची साधने	१७६ ते १७९
१२.	मराठा सत्तेचा उदय	१८० ते १८७
१३.	शिवाजीच्या नेतृत्वाखालील मराठा सत्ता	१८८ ते २१३
१४.	संभाजीच्या नेतृत्वाखालील मराठा सत्ता	२१४ ते २२४
१५.	मराठ्यांचे स्वातंत्र्ययुद्ध	२२५ ते २४०

युनिट : ५

१६.	मराठेकालीन राज्यव्यवस्था	२४१ ते २४६
१७.	मराठ्यांची लष्करी व्यवस्था	२४७ ते २५२
१८.	मराठ्यांचे न्यायप्रशासन	२५३ ते २५६
१९.	मराठ्यांची अर्थव्यवस्था	२५७ ते २६२
२०.	मराठ्यांचे धार्मिक धोरण	२६३ ते २६६

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या बी.अ. तृतीय वर्षाकरिता
नव्या अभ्यासक्रमानुसार
वस्तूनिष्ठ प्रश्नसंग्रहासहित

आधुनिक युरोप

(इ.स. १७८० ते १९६५)

लेखक:

प्रा. नी.सी. दीक्षित

इतिहास विभाग प्रमुख, निवृत्त
सी.पी. अॅण्ड बेरार महाविद्यालय, नागपूर

Acc. No. 4404

Class No.

Date

Price 400/-

Acc. No.

पिंपळापुणे अॅण्ड कं. पब्लिशर्स,
नागपूर.

पॉप्युलर बुक सेंटर

मराठी विभाग, साबनपुरा, रंगारी गल्ली,
अमरावती-४४१६०९ फोन-२५७४३९९

अनुक्रम

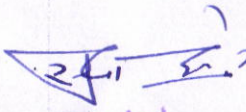
१. फ्रेंच क्रांती १ ते २४
फ्रेंच क्रांतीची कारणे : राजकीय परिस्थिती (३), सामाजिक स्थिती (५), आर्थिक स्थिती (८), विचारवंतांचे कार्य (९), अमेरिकन स्वातंत्र्ययुद्ध (११), फ्रेंच क्रांतीचा घटनाक्रम : आर्थिक स्थिती सावरण्याचे प्रयत्न (१२), टेनिस कोर्ट शपथ (१३), बॅस्टिलचा पाडाव (१४), ४ ऑगस्टची सामाजिक क्रांती (१५), मानवी हक्कांचा जाहीरनामा (१६), १७९१ ची घटना (१७), राजारानीचे पलायन व राजाचा वध (१८), दहशतीचे राज्य (२०), संचालक मंडळाचा कारभार १७९५-१७९९ (२२), प्रश्न (२३).
२. नेपोलियन बोनापार्ट २५ ते ५१
नेपोलियनचा उदय (२५), इटली व ऑस्ट्रिया मोहीम (२५), इजिप्तवर स्वारी (२६), संचालक मंडळाची समाप्ती (२७), प्रथम कॉन्सल या नात्याने नेपोलियनचे कार्य (२७), नेपोलियनच्या सुधारणा (२९), सम्राट नेपोलियन (३४), नेपोलियनची युद्धे (३४), नेपोलियनच्या पतनाची कारणे (४२), नेपोलियनचे मूल्यमापन (४५), फ्रेंच क्रांतीचे परिणाम (४७), प्रश्न (५०).
३. व्हिएन्ना परिषद (१८१५) ५२ ते ६०
व्हिएन्ना परिषदेची पार्श्वभूमी (५२), परिषदेसमोरील प्रश्न (५४), परिषदेने ठरविलेले सिद्धांत (५५), परिषदेने घेतलेले निर्णय (५६), व्हिएन्ना परिषदेचे मूल्यमापन (५९), प्रश्न (६०).
४. नव्या राष्ट्रांची निर्मिती ६१ ते ८०
इटली (६१), व्हिएन्ना परिषद (१८१५) (६१), राष्ट्रवादी भावनेचा उदय (६२), जोसेफ मॅझिनीचे कार्य (६२), इतरांचे प्रयत्न (६३), १८४८ ची क्रांती (६४), काउंट कॅमिलो डी काव्हूर (६५), गॅरिबाल्डीची कामगिरी (६७), स्वप्नपूर्ती (६८), जर्मनी (६९), व्हिएन्ना परिषद - १८१५ (६९), व्हिएन्ना परिषदेनंतर (७०), जकात संघ (७१), फ्रँकफर्ट पार्लिमेंट (७२), विलियम पहिला (१८६१-८८) (७२), बिस्मार्कचे चरित्र (७३), डेन्मार्कशी युद्ध (७४), ऑस्ट्रियाशी युद्ध (७५), फ्रान्सशी युद्ध (७६), प्रश्न (७९).
५. बिस्मार्कच्या नेतृत्वाखालील जर्मनीचे परराष्ट्र धोरण ८१ ते ९०
बिस्मार्कच्या परराष्ट्र धोरणाची सूत्रे (८१), त्रिसम्राट संघ (८२), द्विमित्र करार (८३), त्रि-मित्र करार (८४), रूमानियाशी तह (८५), इंग्लंडबरोबर मैत्रीसंबंध (८५), रशियाशी पुनर्संरक्षणाचा करार (८६), इतर वंशियांबाबत धोरण (८७), बिस्मार्कच्या कामगिरीचे मूल्यमापन (८७), प्रश्न (८९).
६. कॅसर विलियम द्वितीयच्या नेतृत्वाखालील जर्मनी ९१ ते १००
विलियम द्वितीयचे अंतर्गत धोरण (९१), जर्मनीचा औद्योगिक विकास (९१), समाजवादासंबंधी धोरण (९२), लष्करी प्रगती (९३), विलियम द्वितीयचे परराष्ट्र धोरण (९३), रशियन धोरणात बदल (९४), तुर्कस्थानशी संबंध (९५), इंग्लंड-जर्मनी संबंध (९५), बोअर युद्ध (९६), बर्लिन-बगदाद रेल्वे (९७), मोरोक्को प्रश्न (९८), विलियम द्वितीयच्या कार्याचे मूल्यमापन (९९), प्रश्न (१००).

७. त्रिमित्र संधी १९०७ १०१ ते ११९
(Triple Entene 1907)
प्रस्तावना (१०१), फ्रान्स-रशिया मैत्री करार १८९४ (१०२), इंग्लंड-फ्रान्स मैत्रीकरण १९०४ (१०६), इंग्लंड-रशिया मैत्रीकरण १९०७ (१०८), प्रश्न (११९).
८. रशिया-जपान युद्ध (१९०४-०५) ११२ ते १२४
रशियन साम्राज्यवाद (११२), जपानचा साम्राज्यवाद (११४), युद्धाची पार्श्वभूमी (११६), रशिया-जपान युद्ध (१९०४-०५) (११८), पोर्टस्माऊथचा तह (१९०५) (१२०), जपानच्या विजयाची कारणे (१२१), युद्धाचे परिणाम (१२२), प्रश्न (१२४).
९. पहिले महायुद्ध १२५ ते १४४
प्रस्तावना (१२५), पहिल्या महायुद्धाची कारणे (१२६), युद्धाचा प्रारंभ (१३२), युद्धातील महत्त्वाच्या घटना (१३४), जर्मनीच्या पराजयाची कारणे (१३९), पहिल्या महायुद्धाचे परिणाम (१४०), प्रश्न (१४३).
१०. अध्यक्ष विल्सनचे १४ मुद्दे १४५ ते १४७
शांतता निर्मितीचे प्रयत्न (१४५), विल्सनची १४ तत्त्वे (१४६), प्रश्न (१४७).
११. रशियन क्रांती - १९१७ १४८ ते १७०
१९ व्या शतकातील रशिया (१४८), निहिलिझमचा उदय (१५०), रशियन क्रांतीची कारणे (१५२), १९१७ ची रशियन क्रांती (१५८), रशियन क्रांतीचे परिणाम (१६१), रशियातील गृहयुद्ध (१६४), प्रश्न (१६९).
१२. पॅरिस शांतता परिषद व व्हर्सायचा तह १७१ ते १८३
पॅरिस शांतता परिषद (१७१), पार्श्वभूमी (१७१), सेंट जर्मेनचा तह १९१९ (१७२), न्यूलीचा तह १९१९ (१७२), व्हीर्सेलचा तह १९२० (१७२), सिव्हर्सचा तह १९२० (१७२), पोलंड (१७३), व्हर्सायचा तह (१७३), व्हर्साय तहाच्या वेळेची स्थिती (१७४), व्हर्साय तहाची कलमे (१७६), व्हर्साय तहाचे परीक्षण (१७९), प्रश्न (१८२).
१३. राष्ट्रसंघ Unit-II १८४ ते २००
उदयाची पार्श्वभूमी (१८४), राष्ट्रसंघाची ध्येये व उद्दिष्टे (१८५), राष्ट्रसंघाची रचना (१८६), राष्ट्रसंघाची विश्वस्त पद्धती (१८८), राष्ट्रसंघाने केलेली कामगिरी (१८९), राष्ट्रसंघाला आलेले अपयश (१९०), राष्ट्रसंघाच्या अपयशाची कारणे (१९५), प्रश्न (१९९).
१४. लोकानो तह (१९२५) व केलॉग-ब्रिआं करार (१९२८) २०१ ते २०५
पहिल्या महायुद्धानंतरचा फ्रान्स (२०१), लोकानो करार १९२५ (२०२), केलॉग-ब्रिआं करार १९२८ (२०४), प्रश्न (२०५).
१५. आर्थिक मंदी - १९२९ २०६ ते २०९
(The Great Economic Depression)
पहिल्या महायुद्धानंतरची आर्थिक स्थिती (२०६), आर्थिक मंदीची कारणे (२०७), आर्थिक मंदीचा प्रभाव (२०८), प्रश्न (२०९).

१६. इटलीत फॅसिस्टवादाचा उदय २१० ते २२३
पहिल्या महायुद्धानंतरचा इटली (२१०), मुसोलिनीचा उदय (२१२), फॅसिझमची प्रगती (२१४),
मुसोलिनीचे अंतर्गत धोरण (२१६), मुसोलिनीचे परराष्ट्र धोरण (२१९), प्रश्न (२२३).
१७. जर्मनीत नाझीवादाचा उदय २२४ ते २४१
विमर प्रजासत्ताक (२२४), युद्धोत्तर जर्मनीची स्थिती (२२५), हिटलर व नाझी पक्ष (२२८),
हिटलरचे अंतर्गत धोरण (२३१), हिटलरचे परराष्ट्र धोरण (२३४), प्रश्न (२४०).
१८. द्वितीय महायुद्ध २४२ ते २६३
प्रस्तावना (२४२), द्वितीय महायुद्धाची कारणे (२४३), युद्धकाळातील महत्त्वाच्या घटना (२४९),
अक्ष राष्ट्रांच्या पराभवाची मीमांसा (२५७), द्वितीय महायुद्धाचे परिणाम (२५९), प्रश्न (२६२).
१९. द्वितीय महायुद्धात अमेरिकेचा प्रवेश २६४ ते २६७
अमेरिकेचे अलिप्ततेचे धोरण (२६४), जपानचा साम्राज्यवाद (२६४), द्वितीय महायुद्ध (२६५),
अमेरिकेच्या युद्धप्रवेशाचे परिणाम (२६६), प्रश्न (२६७).
२०. महायुद्धकाळातील राजनैतिक परिषदा (१९३९-४५) २६८ ते २७१
अटलांटिक सनद १९४१ (२६८), कैरो परिषद १९४३ (२६९), याल्टा परिषद १९४५ (२६९),
पोट्सडॅम परिषद १९४५ (२७०), प्रश्न (२७१).
२१. संयुक्त राष्ट्रसंघ २७२ ते २८८
उदयाची पार्श्वभूमी (२७२), संयुक्त राष्ट्रसंघाची उद्दिष्टे (२७३), संयुक्त राष्ट्रसंघाचे प्रमुख विभाग
(२७४), संयुक्त राष्ट्रसंघाने केलेले कार्य (२८०), इतर क्षेत्रातील कार्य (२८४), संयुक्त राष्ट्रसंघाचे
मूल्यमापन (२८५), प्रश्न (२८७).
२२. जागतिक शक्ती म्हणून अमेरिका व रशियाचा उदय २८९ ते २९३
अमेरिका (२८९), पहिले महायुद्ध व अमेरिका (२८९), पहिल्या महायुद्धानंतरचा कालखंड
(२८९), द्वितीय महायुद्ध व अमेरिका (२९०), अमेरिका एक जागतिक शक्ती (२९०), रशिया
(२९१), क्रांतीनंतरचा कालखंड (२९१), दुसरे महायुद्ध व रशिया (२९२), जागतिक शक्तीकडे
वाटचाल (२९२), प्रश्न (२९३).
२३. शीतयुद्ध २९४ ते ३०३
शीतयुद्धाचा उदय व अर्थ (२९४), शीतयुद्धाची वाटचाल (२९६), ट्रूमन सिद्धांत (२९६), मार्शल
योजना (२९७), चार कलमी कार्यक्रम (२९८), शीतयुद्धाचे परिणाम (३०१), प्रश्न (३०२).
२४. लष्करी करार - नाटो, वॉर्सा, सिटो, सेंटो ३०४ ते ३११
नाटो करार (३०४), कराराची पार्श्वभूमी (३०४), कराराची मुख्य कलमे (३०५), नाटो कराराची
कार्यपद्धती (३०५), नाटो कराराचे मूल्यमापन (३०६), वॉर्सा करार (३०७), सीटो करार (३०८),
सेंटो करार (३१०), प्रश्न (३११).

२५. सुवेजचे संकट ३१२ ते ३१६
आफ्रिकेत राष्ट्रवादाचा उदय (३१२), सुवेजची समस्या (३१३), सुवेजचे राष्ट्रीयीकरण (३१४),
सहा दिवसांचे युद्ध (३१४), आयसेन हॉवर सिद्धांत (३१५), प्रश्न (३१६).
२६. युरोपियन ऐक्य आणि विभाजन ३१७ ते ३२३
युरोपियन कॉमन मार्केट (३१७), राष्ट्रकूल परिषद (३१९), बर्लिनचे संकट (१९५८) (३२१), प्रश्न
(३२३).
२७. अलिप्तता चळवळ ३२४ ते ३३३
पार्श्वभूमी (३२४), अलिप्तता चळवळ - एक तिसरी शक्ती (३२५), अलिप्तता चळवळीची
कारणे (३२६), अलिप्ततावादाची वैशिष्ट्ये (३२७), अलिप्तता चळवळीची वाटचाल (३२८),
अलिप्ततावादाचे मूल्यमापन (३२९), भारत - एक अलिप्त राष्ट्र (३३०), प्रश्न (३३३).

Principal
Arts & Sci. College
Kurha

2. Developing a Thought: i) The students shall have to develop a thought, choosing one of the two in about 250 words for 08 marks

UNIT V (16 Marks)

E) Multiple Choice Questions (MCQ)

Based on Unit I, II & III: The students shall have to attempt multiple choice questions= 16 Marks

F) Internal Assessment

i) Viva- Voce = 20 Marks

- a) Personal Interview = 10Marks
b) Seminar - Presentation = 10 Marks

**SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
BA - PART III EXAMINATION
SEMESTER VI
COMPULSORY ENGLISH**

TIME : 3 HOURS

MAXIMUM MARKS THEORY : 80 MARKS

MAXIMU MARKS INTERNAL ASSESSTMENT: 20 MARKS

Prescribed Textbook: Sands of Time by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

SHORT STORIES:

1. Quality – John Galsworthy
2. Miss Brill – Catherine Mansfield

UNIT II

ESSAYS:

1. My Financial Career -Stephen Leacock
2. Socrates and the Schoolmaster – FL Brayne

UNIT III

POETRY:

1. The Solitary Reaper- William Wordsworth
2. Stay Calm -Grenville Kleiser

UNIT IV

WRITING SKILLS:

1. Report Writing : i) The students shall have to write a Report on the given topic in about 250 words for 08 marks
2. Essay : i) The students shall have to write an essay, choosing from the four given topics in about 250 words for 08 marks

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS

Based on Prescribed Text : Unit I, II & III

Internal Assessment :

Viva- Voce

A) Personal Interview

B) Seminar - Presentation (Based on Prescribed Text : Short Stories, Essay & Poetry)

Principal
Arts & Science College
Kurha

**SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B. A. - Part I EXAMINATION
Semester II
Compulsory English**

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESTMENT : 20 MARKS

Prescribed Textbook : Blooming Buds by Board of Editors & published by Orient Blackswan.

UNIT I

PROSE -

1. Appro JRD - Sudha Murthy
2. Packing - Jerome K. Jerome
3. How I became a Public Speaker - G. B. Shaw
4. Values in Life - Rudyard Kipling

UNIT II

POETRY -

5. Money Madness - D.H Lawrence
6. No men are foreign - James Kirkup
7. Another's sorrow - William Blake

UNIT III

GRAMMAR -

8. Subject, Verb, Agreement
9. Verbs : Forms of to be, do, have and model auxiliaries

UNIT IV

COMMUNICATION SKILLS -

10. Story building
11. E-Communication : E-Mail, Fax
12. Notices / Agenda / Minutes

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS -

Based on the prescribed text Unit I & II only.

F) Internal Assessment

i) Viva- Voce

a) Reading Skills (Reading aloud - Individual of a passage of about 100 words from the prescribed text)

b) Group Discussion

ii) Assignments

a) Asking for & Giving Information

b) Giving Directions

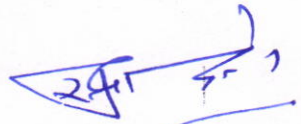
c) Making Request

d) Making Offers

e) Getting & Giving Permissions

f) Talking about Past Events

Principal,
Arts & Science College
Kurha

....7..
SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A - PART II EXAMINATION
SEMESTER III
COMPULSORY ENGLISH

..... HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS
MAX MARKS INTERNAL ASSESSTMENT : 20 MARKS

Prescribed Textbook : Blossoming Flowers by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

-
- 1. Message to the World - Swami Vivekanand
 - 2. The Pleasure of Ignorance - Robert Lynd
 - 3. The Happy Prince - Oscar Wilde
 - 4. The Three Questions - Leo Tolstoy

UNIT II

- POETRY -
- 1. Sonnet 116 - William Shakespeare
 - 2. George - James Shirley
 - 3. The Poem - W H Davies
 - 4. Sleep, Asleep After Pain - D.H Lawrence

UNIT III

GRAMMAR :

- 1. Clauses :
 - ✓ Main Clause
 - ✓ Subordinate Clause (Noun Clause, Adverb Clause, Adjective Clause)
- 2. Types of Sentences :
 - ✓ Assertive/ Affirmative Sentences
 - ✓ Exclamatory Sentences
 - ✓ Negative Sentences
 - ✓ Interrogative Sentences
 - ✓ Simple Sentences
 - ✓ Compound Sentences
 - ✓ Complex Sentences
 - ✓ Compound Complex Sentences

UNIT IV

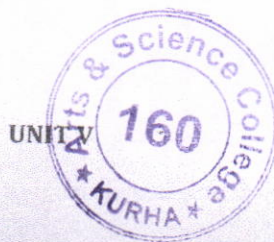
COMMUNICATION SKILLS :

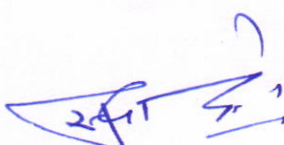
- 1. Telephone Conversation
 - ✓ Answering the Telephone and Asking for Someone
 - ✓ Taking and Leaving Messages
 - ✓ Making Enquiries on the Phone
- 2. Interpersonal Conversation
 - ✓ Getting People's Attention and Interrupting
 - ✓ Making Requests and Responding to Them
 - ✓ Asking for Directions and Giving Directions

..... TITLE CHOICE QUESTIONS

..... on prescribed text Unit I & II only

..... Assessment :

Principal
Arts & Science College
Kurha

Distribution of Marks**UNIT I (16 Marks)**

- A) **Prose** i) The students will have to answer TWO out of THREE short answer questions of 3 marks each. = 6 Marks
 ii) The students will have to answer TWO out of THREE long answer questions of 5 marks each. = 10 Marks

UNIT II (16 Marks)

- B) **Poetry** i) The students will have to answer TWO out of THREE short answer questions of 3 marks each. = 6 Marks
 ii) The students will have to answer TWO out of THREE long answer questions of 5 marks each. = 10 Marks

UNIT III (16 Marks)

- C) **Grammar** : Prescribed Text Blossoming Flowers by Board of Editors & published by Orient Blackswan
 i) Clauses = 06 Marks
 ii) Types of Sentences = 10 Marks

UNIT IV (16 Marks)

- D) **Communication Skills** :
 i) Telephonic Conversation = 8 Marks
 ii) Interpersonal Conversation = 08 Marks

UNIT V (16 Marks)**E) Multiple Choice Questions (MCQ)**

Based on Unit I & II : The students will have to answer SIXTEEN out of SIXTEEN MCQ's = 16 Marks

F) Internal Assessment**i) Viva- Voce = 20 Marks**

- a) Personal Interview = 10 Marks
 b) Seminar - Presentation = 10 Marks

Note:

- The teachers are expected to impart formal training in Grammar Composition, Making Introduction, Greeting People, Talking about Family, Describing People, Places & Animals, Expressing Feelings, Inviting, Suggesting, Accepting & Refusing, Reading & Oral Skills in the tutorial classes.
- Internal examiner shall interview an examinee to test his or her spoken skills.
- There shall be separate passing for theory & Internal Assessment.

**SYLLABUS
 PRESCRIBED FOR
 B.A - PART II EXAMINATION
 SEMESTER IV
 COMPULSORY ENGLISH**

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT : 20 MARKS

Prescribed Textbook : Blossoming Flowers by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I**PROSE -**

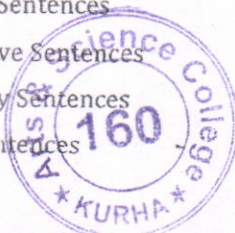
- Why Are Beggars Despised - George Orwell
- On the Conduct of Life (extract) - William Hazlitt
- The Girl - O Henry
- The Magic Shop - H. G Wells

UNIT II**POETRY -**

- Where the mind is without fear - Rabindranath Tagore
- A Lament - P.B Shelley
- Love in Life - Robert Browning
- Up - Hill : Christina Rossetti

UNIT III**GRAMMAR :****9 Transformation of Sentences :**

- ✓ Interchange of Affirmative & Negative Sentences
- ✓ Interchange of Assertive & Interrogative Sentences
- ✓ Interchange of Assertive & Exclamatory Sentences
- ✓ Conversion of Simple to Compound Sentences

Principal
Arts & Science College
 Kurha

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati Syllabus

I N D E X

PROSE

1. Why are Beggars Despised (George Orwell)	01-09
2. On the Conduct of Life (William Hazlitt)	10-20
3. The Girl (O Henry)	21-30
4. The Magic Shop (H. G Wells)	31-42

POETRY

1. Where the Mind is without Fear (Rabindranath Tagore)	44-52
2. A Lament (P. B. Shelley)	53-59
3. Love in Life (Robbert Browning)	60-66
4. Up - Hill (Christina Rossetti)	67-75

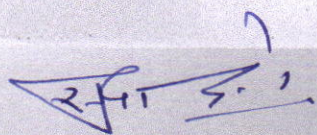
GRAMMAR

1. Transformation of Sentences (With Solved Questions)	77-83
2. Synthesis of Sentences (With Solved Questions)	84-97

COMMUNICATION SKILLS

1. Interpersonal Conversations	98-103
2. Casual Conversations	104-106
• Sample Question Paper	107-110

Principal
Arts & Science College
Kurha

- 7 -
**SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A - PART III EXAMINATION
SEMESTER V
COMPULSORY ENGLISH**

TIME : 3 HOURS

**MAXIMUM MARKS THEORY : 80 MARKS
MAXIMUM MARKS INTERNAL ASSESSTMENT: 20 MARKS**

Prescribed Textbook: Sands of Time by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

SHORT STORIES

1. The Open Window - Saki
2. The Three Hermits - Leo Tolstoy

UNIT II

1. What is Swaraj? - M K Gandhi
2. A Letter to his Son - Lord Chesterton

UNIT III

1. Bangle Sellers - Sarojini Naidu
2. The Mountain and the Squirrel - Ralph Waldo Emerson

UNIT IV

WRITING SKILLS

1. Precis Writing
2. Developing a Thought

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS

Based on prescribed text Unit I, II & III

Internal Assessment:

Mini-Project

Personal Interview

Presentation (Based on prescribed Text : Short Stories, Essays & Poetry)

**BA Part III
Compulsory English
Semester V
SGB Amravati University, Amravati**

TIME : 3 HOURS

MAXIMUM MARKS THEORY : 80 MARKS

MAXIMUM MARKS INTERNAL ASSESSTMENT: 20 MARKS

**MIN PASSING MARKS : 32 MARKS
MIN PASSING MARKS : 08 MARKS**

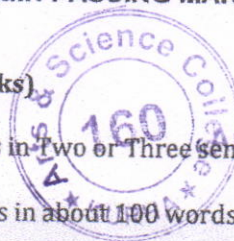
Distribution of Marks

SHORT STORIES

The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 2 marks

ESSAYS

The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks

Principal
SGB Amravati University
Amravati

B.A. III (Annual Pattern)

CONTENTS

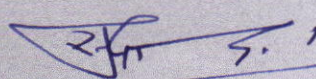
Preface

vii

==== PROSE AND POETRY ====

1. Making History Along the Way: Barack Obama <i>Domenick DiPasquale</i>	3
2. Our Urgent Need for Self-esteem <i>Nathaniel Branden</i>	9
3. Not Just Oranges <i>Isai Tobolsky, translated by Kamakshi Balasubramaniam</i>	16
4. The Homecoming <i>Rabindranath Tagore</i>	20
5. The Thief <i>Ruskin Bond</i>	27
6. Speech on Indian Independence <i>Jawaharlal Nehru</i>	34
7. The Romance of a Busy Broker <i>O. Henry</i>	39
8. The Cuddalore Experience <i>Anna George</i>	44
9. The Road Not Taken <i>Robert Frost</i>	53
10. Do Not Go Gentle into That Good Night <i>Dylan Thomas</i>	55
11. An Old Woman <i>Arun Kolatkar</i>	57
12. A Psalm of Life <i>H. W. Longfellow</i>	59
13. Ecology <i>A. K. Ramanujan</i>	62

Principal
Arts & Science College
Kurha

-7-
YSLLABUS
PRESCRIBED FOR
B. A. - Part I EXAMINATION
Semester I
Compulsory English

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESMENT : 20 MARKS

Prescribed Textbook : *Blooming Buds* by Board of Editors & published by Orient Blackswan.

UNIT I

PROSE -

1. Education Provides a Solid Foundation - A.P.J Abdul Kalam
2. Love Story - Maneka Gandhi
3. Speech on Indian Independence - Jawaharlal Nehru
4. Film Making - Satyajit Ray

UNIT II

POETRY -

5. In the Bazaar of Hyderabad - Sarojini Naidu
6. She Walks in Beauty - Lord Byron
7. Middle Age - Kamala Das

UNIT III

GRAMMAR -

8. Parts of Speech
9. Tenses

UNIT IV

COMMUNICATION SKILLS -

10. Unseen Passage
11. Letter Writing (Personal & Business Letters)
12. Curriculum Vitae (CV)

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS -

Based on the prescribed text Unit I & II only.

INTERNAL ASSESSMENT

I) Viva- Voce

a) Personal Interview

b) Seminar

II) Assignments

a) Making Introduction

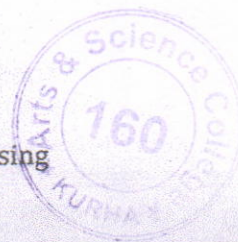
b) Greeting People

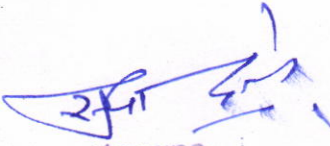
c) Talking about Family

d) Describing People, Places & Animals

e) Expressing Feelings

f) Inviting, Suggesting, Accepting & Refusing

Principal
Arts & Science College
Kurha

संपादित ग्रंथ - 'मृदंग' भाग १

बी. ए. भाग १ - मराठी (आवश्यक)

सत्र - १

विभाग अ) वैचारिक

१)	जीवन आणि शिक्षण	विनोबा भावे
२)	ध्येयांची पराकाष्ठा	साने गुरुजी
३)	चालाल तर वाचाल	अभय बंग

विभाग ब) ललित

१)	आंगण	मधुकर केचे
२)	अन्वरशा फकीर	डॉ. मधुकर वाकोडे
३)	इर्जिक	अरुण जाखडे

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) ज्ञानेश्वर ब) सावता माळी
२)	स्फूर्ति	केशवसुत
३)	या झोपडीत माझ्या	राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
४)	आत्ता	नामदेव ढसाळ
५)	शेतकरी राजा	शंकर बडे
६)	भंगार	अजीम नवाज राही

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	लेखनविषयक नियम	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १५ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	मुद्रितशोधन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १६ वे	

बी. ए. भाग १ मराठी (आवश्यक)

सत्र २

विभाग अ) वैचारिक

१)	तरुणांनो ! निर्भय बना, शूर बना	स्वामी विवेकानंद
२)	वैज्ञानिक दृष्टिकोन	नरेंद्र दाभोळकर
३)	स्त्री शुद्राचा राजा छत्रपती शिवराय	चंद्रशेखर शिखरे

विभाग ब) ललित

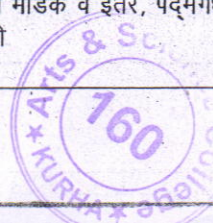
१)	हत्तीचा दृष्टांत	केशिराज बास
२)	अल्पभूधारक	बाबाराव मुसळे
३)	वसंतवेणा	मीनल येवले

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) नामदेव ब) जनाबाई
२)	तयास मानव म्हणावे का?	सावित्रीबाई फुले
३)	चाफा	बी
४)	गेले तुटून पंख	शिवा राऊत
५)	योद्धा	मलिका अमर शेख
६)	माय	स.ग.पाचपोळ

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	कार्यालयीन पत्रव्यवहार	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ३ रे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	स्व-परिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्जलेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ४ थे	

Principal
Arts & Sci. College
Kurha

विभाग ब
बी.ए. भाग-१, सत्र-२
विषय : मराठी (आवश्यक)

नेमलेले पाठ्यपुस्तक : 'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र १ व सत्र २) (संपादित)
प्रकाशकाचे नांव : राघव पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

१. नेमलेल्या साहित्यातून जीवनदर्शन, समकालीन व्यवहार जाणीवा यांची माहिती होईल.
२. वैचारिक, ललित, कविता या विविध वाङ्मय प्रकाराचे ज्ञान होईल. या वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण जाणून घेतील तथा यामधील साम्यभेदाचे आकलन होईल.
३. वैचारिक गद्यातून भाषेच्या सर्जनशील रूपाचे विद्यार्थ्यांना आकलन होईल. तसेच चारित्र्यविषय असलेल्या थोर व्यक्तींच्या जीवनकार्यातून विद्यार्थ्यांना प्रेरणा मिळेल आणि संकटावर मात करून जीवनात यशस्वी होता येते हा विचार त्यांच्या मनी रुजेल.
४. ललित कलाकृतीच्या वाचनातून आनंद, बोध, ज्ञान इत्यादींची प्राप्ती होऊन विद्यार्थ्यांच्या जीवनविषयक जाणिवा समृद्ध होतील.
५. वैचारिकता, तात्त्विकता, काव्यात्मकता, भावनात्मकता, सामान्य गोष्टीतील असामान्यत्वाचे दर्शन यातून विद्यार्थ्यांचा दृष्टीकोण संपन्न होईल.
६. विविध प्रकारच्या साहित्याचे आकलन, वर्णन, आस्वादन, विश्लेषण आणि मूल्यमापन करण्याची क्षमता वाढून विद्यार्थ्यांची अभिरुची विकसित होईल.
७. या वाङ्मय प्रकारातून विविध प्रकारचे नीतिमूल्ये, जीवनमूल्ये, यांची शिकवण विद्यार्थ्यांना मिळेल, त्याचा उपयोग उत्तमरितीने जिवन जगण्यासाठी होईल.
८. 'उपयोजित' घटकाच्या माध्यमातून विविध प्रकारची कौशल्ये त्यांच्यात निर्माण होतील व ते रोजगारक्षम होतील.
९. विचारवंत, लेखक, कवी होण्यासाठी हे अध्ययन प्रेरक ठरेल, सहाय्यभूत ठरेल. यातून विद्यार्थी भाषेचा सर्जनशील वापर कसा करावा हे समजून घेतील व विविध प्रकारातील साहित्य निर्मिती करतील. तसेच व्यवहारिक उपयोजन करून रोजगारक्षम होतील.

अ.क्र. Sr.No	घटक Topic	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक Credit
विभाग - अ	वैचारिक		
१)	हा विद्येचा समय आहे ! - शाहू महाराज	१२	
२)	राष्ट्रसंत व राष्ट्रपिता - राम शेवाळकर		
३)	शिक्षणाबिगर माणूस धोंडाच - संतोष भीमराव अरसोड		
विभाग - ब	ललित		
१)	जागल - भाऊ मांडवकर	१२	
२)	हिरवा तपस्वी - शं.ना.नवरे		
३)	कस्तुरी - विजय जाधव		
विभाग - क	कविता		
१)	संतवाणी	११	०३
	अ) दादला (भारुड) -संत एकनाथ		
	ब) सदासर्वकाळ अंतरीकुटिल -संत तुकाराम		
२)	रांगूई - मीराताई ठाकरे		
३)	बाप वावरं पेरते - श्याम ठक		
४)	गा पाहजी अंतरेनेणी ललितन घेताना - शणोकर दंगळे		

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक -- 'मृदगंध' भाग २ (विभाग 'अ', 'ब', आणि 'क' साठी)

विभाग - अ	वैचारिक	--	१६ गुण
विभाग - ब	ललित	--	१६ गुण
विभाग - क	कविता	--	१६ गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	--	१६ गुण
	वैचारिक, ललित व कविता या	--	१६ गुण
	विभागांवर वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न		

विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी सोळा गुणांचा एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	--	३२ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' यावर	--	१६ गुण
आधारित वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे एकूण १६ बहुपर्यायी प्रश्न		
विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण याप्रमाणे हा		
प्रश्न १६ गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी संदर्भग्रंथ म्हणून 'उपयोजित मराठी' संपादक - केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ असेल. या ग्रंथातील प्रकरण ९ वे 'माहितीपत्रक' व प्रकरण १० वे 'निमंत्रणपत्रिका व कार्यक्रमपत्रिका' या प्रकरणांवर प्रत्येकी ०८ गुणांचा एक लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येईल.

अंतर्गत मूल्यमापन : एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल.

- गुण विभागणी :
- १) गृहपाठ -- १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा -- १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा -- ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही भाषिक व वाङ्मयीन कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.
- २) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

विभाग अ) वैचारिक

१)	शुध्द चारित्र्याचा प्रज्ञावंत राजकारणी	तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी
२)	मीपण स्वत्वाच्या सीमेत दरवळतं, तोपर्यंतच ते सुगंधी असतं !	आ.ह.साळुंखे
३)	भाषाभिवृद्धीची सामाजिक दृष्टी	श्री.म.माटे

बी.ए. भाग- १ मराठी (आवश्यक)

सत्र २ रे

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक - 'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र-१ व सत्र-२) (संपादित)

प्रकाशकाचे नाव : राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर
(विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' साठी)

उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई,
सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या पुस्तकातील
प्रकरण ३ रे- कार्यालयीन पत्रव्यवहार - डॉ.कल्याणी दिवेकर
प्रकरण ४ थे- स्वपरिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्जलेखन -
डॉ.भूषण केळकर

विभाग - अ	वैचारिक	-	२०गुण
विभाग - ब	ललित	-	२०गुण
विभाग - क	कविता	-	२०गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	-	२०गुण

प्रश्ननिहाय गुणविभागणी :-

विभाग 'अ' व 'ब' यावर १४ गुणांचा प्रत्येक एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	- २८ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	- १६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	- १६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी ०३ प्रश्न आणि विभाग 'क' व 'ड' यावर प्रत्येकी ०२ प्रश्न	- २० गुण
वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे असे एकूण १० बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास ०२ गुण याप्रमाणे हा प्रश्न २० गुणांचा असेल.	

विभाग 'ड' साठी संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या या पुस्तकातील प्रकरण ३ रे कार्यालयीन पत्रव्यवहार व प्रकरण ४ थे -स्व-परिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्ज लेखन या प्रकरणावर प्रत्येकी ०८ गुणांची दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारल्या जातील.

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यमापन :- २० गुण

● गुण विभागणी

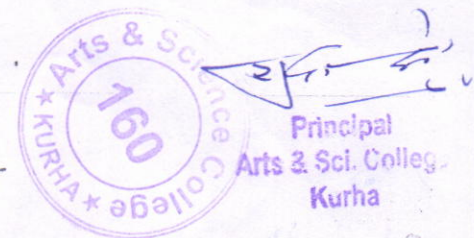
१) गृहपाठ

२) आरंभिक परीक्षा

१५ गुण

०५ गुण

सूचना :- (१) गृहपाठ आपल्या परिसरातील लेखकांच्या मुलाखतीचे शब्दांकन

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मराठी कौशल्ये विकास अभ्यासक्रम

Ability Enhancement Course-I

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३ पासून

बी.ए.भाग-१, सत्र-१

'मराठी भाषिक कौशल्ये : संभाषण कौशल्ये'

एकूण तासिका १५, श्रेयांक - १

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs)

१. संभाषण कौशल्य विकासाला सहाय्य होईल.
२. मराठी भाषा क्षमतेच्या वाढीस मदत होईल.
३. संभाषण क्षेत्राची दारे खुली होतील.
४. विविध व्यवसाय क्षेत्रात संधी उपलब्ध होईल.

अभ्यास घटक

'व्यक्तित्व विकासासाठी : संभाषण व लेखनकौशल्ये' - (संपादक : डॉ.पृथ्वीराज तौर, डॉ.शैलेंद्र लेंडे, डॉ.वंदना महाजन), अथर्व पब्लिकेशन्स हे संपादित पुस्तक या अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले आहे.

संभाषण कौशल्ये - एकूण तासिका-१५

१. संभाषण कौशल्ये - राजेंद्र दत्तात्रय थोरात
२. सूत्रसंचालन कौशल्ये - प्रतिभा कदम /जतीन कदम
३. मुलाखत कौशल्ये - शैलेश त्रिभुवन / रवींद्र बेम्बरे
४. वक्तृत्व कौशल्ये - पुंडलिक कोलते

(विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयातील कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन करणे, परिसरातील विशेष उल्लेखनीय व्यक्तीची मुलाखत घेणे आणि किमान सात ते दहा मिनिटे सार्वजनिक ठिकाणी भाषण करणे अपेक्षित आहे. यादृष्टीने नियोजन अपेक्षित आहे.)

गुण विभागणी - एकूण गुण २५

घटक चाचणी / कौशल्य मूल्यांकन	- १० गुण
गृहपाठ / कौशल्य विकास प्रकल्प कार्य	- १० गुण
चर्चासत्र/ कौशल्यकार्याचे सादरीकरण	- ०५ गुण

(अभ्यासपत्रिकेतील सर्व घटकांवर प्रश्न विचारण्यात येतील)

Principal
Arts & Sci. College
Kurha

विभाग ब) ललित

१)	आज्ञापत्र	रामचंद्रपंत अमात्य
२)	माझे दत्तक वडील	चि. वि. जोशी
३)	दिवस असे होते	दया पवार

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) चोखामेळा ब) सोयराबाई
२)	अखेर कमाई	कुसुमाग्रज
३)	पाखरे	केशव मेश्राम
४)	जातं	श्रीकांत देशमुख
५)	सात बाराची नोंद	लक्ष्मण महाडिक
६)	शांतता	सिध्दार्थ भगत

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	वक्तृत्व कला	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण २२ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	सूत्रसंचालन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण २३ वे	

बी. ए. भाग २ - मराठी (आवश्यक)

सत्र - ४

विभाग अ) वैचारिक

१)	स्त्री-पुरुष तुलना	ताराबाई शिंदे
२)	आरसा	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
३)	विज्ञानयुगात भारत	जयंत नारळीकर

विभाग ब) ललित

१)	गाडगेबाबांच्या कीर्तनातले तत्त्वज्ञान	प्रबोधनकार के.सी. ठाकरे
२)	स्मशानातील सोनं	अण्णा भाऊ साठे
३)	स्त्रीवादी चळवळीने आम्हाला आमच्या अस्तित्वाची जाणीव दिली	विद्युत भागवत

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) एकनाथ ब) कान्होपात्रा
२)	सारेच दीप कसे मंदावले आता	अनिल
३)	जिवलगा	शांता शेळके
४)	जागजागी	भ.मा. परसावळे
५)	पेटवू नका देश	मिर्झा रफी अहमद बेग
६)	माती	राजेश महल्ले

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	माहितीपत्रक	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ९ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	निमंत्रणपत्रिका व कार्यक्रमपत्रिका	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १० वे	

संपादित ग्रंथ - 'मृदंगंध' भाग ३

बी. ए. भाग ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ५

विभाग अ) वैचारिक

१) शेतकऱ्याचा असूड	म. फुले
२) मंत्रबळ नव्हे यंत्रबळ	वि.दा.सावरकर
२) बुध्दी : माणसाची खरी शक्ती	दादा धर्माधिकारी

विभाग ब) ललित

१) लोकजीवनातील वृक्षपूजा	द.ता.भोसले
२) पाणी	भास्कर चंदनशीव
३) दहा पैशाचा तमाशा	मुकुंद टाकसाळे

विभाग क) कविता

१) संतवाणी	अ) तुकाराम ब) रामदास
२) औदुंबर	बालकवी
३) गाव	ग्रेस
४) जीवनाचा शोध घेताना	वाहरु सोनवणे
५) खूणच पुसली मानवतेची	सुखदेव ढाणके
६) दातासाठी हत्तीला मारण्याचे गणित	लोकनाथ यशवंत

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१) अहवाल लेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १२ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२) प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन - वृत्तलेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १७ वे मधील 'बातमी लिहावी कशी' हा घटक	

बी. ए. भाग ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ६

विभाग अ) वैचारिक

१) डॉ. पंजाबराव	वि. भि. कोलते
२) राजर्षी शाहू : वसा आणि वारसा	गोविंद पानसरे
३) स्वराज्य संकल्पिका राष्ट्रमाता जिजाऊ	अशोक राणा

विभाग ब) ललित

१) मरणाहून आपेश वोखटे	भाऊसाहेबांची बखर
२) अरणी	मारुती चितमपल्ली
३) दग	सखा कलाल

विभाग क) कविता

१) संतवाणी	अ) शेख महंमद ब) फादर स्टिफन्स
२) पोरसवदा होतीस	बा.सी. मर्ढेकर
३) विज्ञता विज्ञता स्वतःला	नारायण सुर्वे
४) बैलाचा मृत्यू	वसंत आबाजी डहाके
५) काय कराल?	नारायण कुळकर्णी कवठेकर
६) शेतकरी	बबन सराडकर

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१) जाहीर निवेदन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ६ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२) जाहिरात लेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ८ वे	

Principal
Arts & Sci. College
Kurha

बी. ए. भाग-१ सत्र १ मराठी वाङ्मय

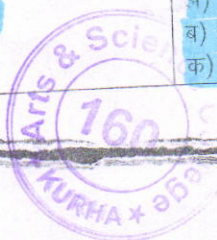
- १) कादंबरी - तहान - सदानंद देशमुख, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
 २) अर्वाचीन मराठी कविता - (संपादित)

अ.क्र.	कवी/कवयित्री	कविता
१	केशवसुत	अ) तुतारी ब) नवा शिपाई क) आम्ही कोण?
२	बा.सी. मर्डेकर	अ) भंगू दे काठीण्य माझे ब) गणपत वाणी क) ह्या गंगेमध्ये
३	बा.भ. बोरकर	अ) जीवन त्यांना कळले हो ब) मज लोभस हा इहलोक हवा क) जिने गंगोघाचे पाणी
४	कुसुमाग्रज	अ) अहिनकुल ब) हिमलाट क) आगगाडी आणि जमीन
५	इंदिरा संत	अ) मृण्मयी ब) हाकेवर आहे गाव क) झंझावात
६	नारायण सुर्वे	अ) चार शब्द ब) दोन दिवस क) कठीण होत आहे
७	विंदा करंदीकर	अ) माझ्या मना बन दगड ब) ती जनता अमर आहे क) सब घोडे बारा टक्के

बी. ए. भाग १ मराठी वाङ्मय
सत्र- २

- १) नाटक - आई रिटायर होतेय - अशोक पाटोळे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
 २) अर्वाचीन मराठी कविता - (संपादित)

अ.क्र.	कवी/कवयित्री	कविता
८	सुरेश भट	अ) उषःकाल होता होता ब) एवढे दे पांडुरंगा क) साय
९	दिलीप चित्रे	अ) शतके ब) देवा त्याही देशात पाऊस पाड क) हरवले जेथे ज्ञानदेव तुकाराम
१०	यशवंत मनोहर	अ) मी येतो तेव्हा ब) तडफड क) मोडलो मी नाही
११	ना.घो. महानोर	अ) या नमाने या भूईला ब) मीच माझा एककल्ली क) मोडलेल्या माणसाचे दुःख ओले झेलताना
१२	विठ्ठल वाघ	अ) मेंढरं ब) साहेबराव पाटील क) मानूस
१३	प्रभू राजगडकर	अ) मल्टी-अॅटिट्युड टॉवर्डस् आदिवासी ब) गोंगलू क) निकाल
१४	कल्पना दुधाळ	अ) चूल ब) बाय व गाय क) मायच्या पदराखालून

Principal
Arts & Sci. College
Kurha

अ.क्र.	द.म.
१	द.म.
२	शं
३	व्यं
४	उ
५	वा
६	गं
७	ज
८	क
९	व
१०	र

संत तुक

आत्मक

लीळा

भिरार

साहि

१) प्र

२) प्र

३) प्र

एव

भा

१)

२)

३)

Geography

B.A.Part-II, - 2018-2019
(Semester – III & IV)

Prospectus No.2018112

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ
SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY

मानव विज्ञान विद्याशाखा
(FACULTY OF HUMANITIES)

अभ्यासक्रमिका

वाङ्मय स्नातक भाग-२ – परीक्षा सत्र – ३ व ४

हिवाळी / उन्हाळी २०१८-२०१९

PROSPECTUS
OF
BACHELOR OF ARTS
EXAMINATION (PART – II) SEMESTER – III & IV
WINTER/ SUMMER- 2018-2019

2018

Price Rs./-

Continued For B.A. Part-II
2019-2020 Exam

Visit us at www.sgbau.ac.in

Syllabi of B.A.Part-II
Semester-III
Subject : Geography
Paper : CLIMATOLOGY
(Implemented from 2018-2019 Session)

The Examination in Geography will comprise of three head, One Theory paper, Internal Assessment and one Practical. The Theory paper shall be of Three Hours duration and shall carry 50 Marks, the Internal Assessment shall carry 20 Marks and the practical examination shall be of Three Hours duration and shall carry 30 marks The following syllabus is prescribed on the basis of five lectures per week and one practical of two periods for each batch 16 students.

Theory

50 Marks
(10 Marks Per Unit)

- Unit-I Definition and Significance of Climatology, Weather and Climate, Elements of Weathers and Climate
- Unit-II Composition and Structure of the Atmosphere, Atmospheric temperature: Distribution of Temperature, Factor affecting the distribution of Temperature, Range of Temperature.
- Unit-III Atmospheric Pressure: Vertical, horizontal and seasonal distribution of pressure winds: planetary, periodic and local
- Unit-IV Atmospheric moisture: humidity, evaporation and condensation, Forms of precipitation, Types of Rainfall.
- Unit-V Atmospheric pollution and Global warming: general causes, consequences and measures of control.

Practical

30 Marks

- Unit-I) Construction of Scale : i) Simple, ii) Comparative Scale 10 Marks
- Unit-II) Study of Indian daily Weather reports of three Season 10 Marks
- Practical Record 05 Marks
- Viva 05 Marks

Internal Marks Distribution (20 Marks)

- 1) Home Assignment 10 Marks
- 2) Viva-Voce 10 Marks

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY

CERTIFICATE

Name of the College : _____

This is to Certify that, this Practical Records is the Bonafide Practical Work of Shri / Ku. _____ during the Academic

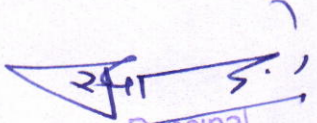
Year _____

Class _____

Dated : _____

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

Signature of the Teacher
who taught the Examinee

Principal
Arts & Science College
Kurha

Head of the Department

**Paper : GEOMORPHOLOGY
(Elements of Geomorphology-II)**

Marks : 50
(10 Marks Per Unit)

Unit-I	Rocks : Origin, Classification and Characteristics. Weathering : Meaning, Causes & Types.
Unit-II	The Work of Stream (River), Landscape Associated with River.
Unit-III	The Work of Glacier - Landscape associated with Glacier.
Unit-IV	The work of Eoilon (Winds) - Landscape associated with Eoilon (Winds), Landscape Associated with Under Ground Water.
Unit-V	Application of Geomorphology to Human Activities : Settlements, Transport. Environmental hazards: Flood, & Desertification & Assessment.

Practical Paper

Unit-I	Chain Survey & Abney Level	10 Marks
Unit-II	Measures of Central Tendency Mean, Median & Mode.	10 Marks
	Practical Record	5 Marks
	Viva	5 Marks

Distribution of Internal Marks

1) Home Assignment	10 Marks
2) Group Discussion / Seminar	10 Marks

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY

CERTIFICATE

Name of the College : _____

This is to Certify that, this Practical Records is the Bonafide Practical Work of Shri / Ku.

_____ during the Academic

Year _____

Class :

Dated :

1. _____
2. _____
3. _____

(Handwritten Signature)
Principal
Arts & Science College
Kurha

Signature of the Teacher
who taught the Examinee

Head of the Department

Note : In absence of Certified Practical Record Book, Examinee will not be allowed to appear for the Practical Examination.

Recommended Books :

1. Dayal, P.A. : Text Book of Geomorphology, Shukla Book Depot, Patna, 1996.
2. Dury, G.H. : The Face of the Earth, Penguins, 1980.
3. Ernst, W.G. : Earthsystem -- Process and Issues. Cambridge University Press, 2000.
4. ICSSR : A Survey of Research in Physical Geography. Concept, New Delhi, 1983.

5. Kale V. and Gupta A. : Element of Geomorphology, Oxford University Press Calcutta, 2001.
6. Monkhouse, F.J. : Principles of Physical Geography. Hodder and Stoughton, London, 1960.
7. Pitty, A. : Introduction to Geomorphology, Methuen, London, 1974.
8. Sharma, H.S. : Tropical Geomorphology, Concept, New Delhi, 1987.
9. Singh, S. : Geomorphology, Prayag Pustakalaya, Allahabad, 1998.
10. Small, R.J. : The Study of Landforms, Mc.Graw Hill, New York, 1985.
11. Sparks B.W. : Geomorphology, Longmans, London, 1960.
12. Steers, J.A. : The Unstable Earth. Some recent views in Geography, Kalyani Publishers, New Delhi, 1964.
13. Strahler, A.N. : Environmental Geo-Science, Mamilton Publishing, Santa Barbara, 1973,
14. Strahler, A.N. and Strahler, A.H. : Modern Physical Geography; John Wiley & Sons, Revised Edition 1992.
15. Summerfield, M.A. : Global Geomorphology, Longman, 1991.
16. Thornbury, W.D. : Principles of Geomorphology, Wiley Eastern, 1969.
17. Wooldridge, S.W. and Morgan, R.S. : The Physical Basis of Geography, An outline of Geomorphology. Longman Green & Co., London, 1959.
18. Wooldridge, S.W. : The Geographer as Scientist. Thomas Nelson and Sons Ltd., London, 1956.
19. Worcester P.G. Van Nostrand : A text Book of Geomorphology.
20. Lake Philip and Mac. Millan : Physical Geography.
21. Monkhouse : Maps and Diagrams.
22. Singh R.L. and Dutta : Elements of Practical Geography.
23. प्रा.सु.प्र.दाते व सौ.सं.सु.दाते : प्राकृतीक भूविज्ञान, राविल प्रकाशन, सातारा.
24. डॉ.सुभाष नारंग : प्राकृतीक भूविज्ञान, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
25. प्रा.श्रीधर मुक्त, तावडे व डॉ.मगर : प्राकृतीक भूविज्ञान, राणे प्रकाशन, पुणे.
26. डॉ.जयकुमार मगर : भूरूपशास्त्र.
27. कोलते, पूराणिक, डॉ.भोयर व सौ.कुबडे : भूशास्त्राची मुलतत्वे, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
28. डॉ.व्ही.टी.घारपूरे : भूरूपशास्त्र, पिंपळापूरे आणि पब्लीशर्स, नागपूर.
29. प्रा.रजनी देशमुख, प्रा.कल्पना देशमुख, प्रा.साधना भेंडकर आणि प्रा.सिमा सावरकर : प्राकृतीक भू-शास्त्र, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
30. विश्वनाथ तिवारी : प्राकृतीक भूगोलका स्वरूप.
31. सिंग सर्विंदर : भूआकृति विज्ञान, तारा प्रकाशन, वाराणसी.
32. चतुर्भूज मेमोरिया : भूविज्ञान.
33. डॉ.मगर : प्रात्यक्षिक भूगोल भाग-१, २ व ३.
34. रामलोचनसिंग व दत्ता पी.के. : प्रयोगात्मक भूगोल प्रवेशिक.
35. डॉ.व्ही.टी.घारपूरे व प्रा. व्ही.के.पवार : प्रात्यक्षिक भूगोल. (नकाशाशास्त्रीय पद्धती)
36. भूगोलशास्त्र आणि भुगर्भशास्त्र लेखक डॉ. सुरेख पंडीत (बापट).

Pedagogy :

The Teacher may familiarise the students with Indian Examples of Landforms with Photographs and Diagrams. In case it is possible short field trips may be organized.

Pattern of Question Paper

Examination: B.A.(Part I,II& III) Home Economics

Time- 3 Hours

Full Marks -50

- Instructions:** i) All questions are compulsory
ii) All questions carry equal marks.
- Question No. 1: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.
Question No. 2: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.
Question No. 3: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4= 10 Marks)
Question No. 4: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4= 10 Marks)
Question No. 5: Ten objective questions without internal choice. (1 x 10 = 10 Marks)
- Note:** i) *Two long answer questions from any two unit.*
ii) *Two short answer question from any two of the remaining units.*
iii) *Objective question should be based on remaining unit.*

Rules and Regulations

- 1- There will be **five periods per week** for theory paper.
- 2- **For one practical** there will be **two periods per week per batch.**
- 3- The batch for practical will comprise of **Sixteen students.**
- 4- Next (second) batch will be started when the number of students exceed 19. (i.e. when the number of students exceed 20% of the approved batch of 16 Students.)
- 5- The minimum passing marks of theory paper will be 20 (i.e.40%).
- 6- The minimum passing marks for practical will be 12 (i.e.40%)
- 7- The minimum passing marks for internal assessment will be 8 (i.e.40%)
- 8- Separate passing in theory, practical and internal assessment is necessary.
- 9- Marks will not be allotted to students if she is found absent for Practical and sessional.

Private candidate

- 1- With regard to the practical work the private candidate should be instructed to complete the practical prescribed in the college where she desires to appear for annual practical. The record book should be duly signed by the concerned head of the department.
- 2- Private candidate should write to the Principal concerned at the beginning of the session for permission to appear for the practical examination from the college.

**Syllabi of B.A.Part-II (Home Eco.)
Semester-III
Food Science & Nutrition
(Implemented From 2018-2019 Session)**

Periods of Instruction Per week - 5

Theory : 5 Periods

Practical : 2 Periods Per Batch

Full Marks : 100

Theory : 50

Int. Ass. : 20

Practical : 30

Objectives: This Course will enable the students :-

1. To understand the Basic Concept of Nutrition.
2. To gain the knowledge of Food, Food Functions and Nutritive Value of Foods.
3. To Develop abilities to plan Diets for various stages.
4. To Inspire the Entrepreneurial Skill.

Syllabus

Unit-I

- 1.1 Introduction of Food and Nutrition
- 1.2 Definitions : Food, Nutrition, Nutrients, Nutritional Status, Malnutrition and Health
- 1.3 Relation between Health and Nutrition
- 1.4 Functions of Foods : Physical, Psychological, Socio-Cultural

Unit-II

Energy Giving Nutrients:

- 2.1 Fats and Carbohydrates- Classification, Sources, Functions, Requirement, Deficiency Symptoms, & Symptoms due to Excess Consumption.
- 2.2 Cereals :- i) Types and Nutritive Value ii) Products
iii) Gelatinization & Food Quality Improving Methods
- 2.3 Fats - Classification, Sources, Functions, Requirement, Deficiency Symptoms, & Symptoms due to Excess Consumption.
- 2.4 Oil and Oilseeds :- Types, Nutritive Value

Unit-III

Body Building Nutrient :

- 3.1 Protein - Classification, Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms,
- 3.2 Pulses and Legumes - Types and Nutritive Value.
- 3.3 Eggs- Structure, Nutritive value,
- 3.4 Meat, Fish & Poultry - Types , Nutritive Value and Selection

Unit-IV

Protecting and Regulating Nutrients:

- 4.1 Vitamin-A,B,C,D,E,K- Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms
- 4.2 Minerals – Calcium, Phosphorus, Sodium Chloride, Iron, Iodine & Copper
Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms
- 4.3 Vegetables and Fruits- Importance ,Types, Nutritive Value, Selection.
- 4.4 Water- Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms

Human values

Unit-V

- 5.1 Balanced Diet-Meaning and Importance.
- 5.2 Factors affecting on Balanced Diet
- 5.3 Principles of Meal Planning
- 5.4 Balanced Diet for Childhood, Adolescence, Pregnancy & Lactating Mother.

Internal Assessment (Total Marks 20)

1. Visit to Food Industry / Home Industry/ Moll/ Market/ Shop and Submit Report.- 10 Marks
OR
To Prepare Regional Dish Any One(Group Work- Stall Management Aim).
OR
Demonstration Any One related to subject
2. Group Project (For Developing Research View) - 10 Marks

Class Work

- a) Celebration of Nutrition Week and Report
(Aim- Application of Nutrition Knowledge and Extension Activity)
- b) Evaluation of Self Diet (One Week)

Practical (Total 30 Marks)

- a) Weights & Measures
- b) Demonstration of Pickles/ Masale/Gravies
- c) Regional Food Preparations Any One- Sambharwadi , Dahi Wada, Uttapa, Chhole Bhature, Sambar Wada & Bengali Mithai. (Any One)
- d) Compute Cost and Nutritive Value of Two Rich Nutrients Dish.

Distribution of Practical Marks

- a) Preparation of Dish & Presentation (One Recipe) - 10 Marks
- b) Nutritive & Cost Value - 05 Marks
- c) Class Work - 08 Marks
- d) Record Book - 04 Marks
- e) Viva-Voce - 03 Marks

References :

1. Mudambi, S.R. and Rajgopal M.V. - Fundamental of Food and Nutrition, Wiley Eastern Limited
Ansari Road, New Delhi, 1987.
2. Swaminathan, M. - Essential Food and Nutrition V.I & II. The Bangalore
Printing and Publishing Comp, Mysore road, Bangalore.
3. ICMR Nutritive Value of Indian Book
4. ICMR Recommended Dietary Allowances.

Principal
Arts & Science College
Kurha

Rules and Regulations

- 1- There will be **five periods per week** for theory paper.
- 2- **For one practical** there will be **two periods per week per batch**.
- 3- The batch for practical will comprise of *Sixteen students*.
- 4- Next (second) batch will be started when the number of students exceed 19. (i.e. when the number of students exceed 20% of the approved batch of 16 Students.)
- 5- The minimum passing marks of theory paper will be 20 (i.e.40%).
- 6- The minimum passing marks for practical will be 12 (i.e.40%)
- 7- The minimum passing marks for internal assessment will be 8 (i.e.40%)
- 8- Separate passing in theory, practical and internal assessment is necessary.
- 9- Marks will not be allotted to students if she is found absent for Practical and sessional.

Private Candidate :

- 1- With regard to the practical work the private candidate should be instructed to complete the practical prescribed in the college where she desires to appear for annual practical. The record book should be duly signed by the concerned head of the department.
- 2- Private candidate should write to the Principal concerned at the beginning of the session for permission to appear for the practical examination from the college.

Syllabi for B.A.Final

HOME ECONOMICS

Semester-V

HUMAN DEVELOPMENT

(Implemented from the 2019-2020 Session)

Human Values

Periods of Instruction Per Week-5

Practical: 2 Periods Per Batch

Total Marks :100

Theory: 5 Periods Theory : 50

Practical:30

Int.Ass. :20

- Objectives :**
1. To Introduce the Concept of Human Development
 2. To know the Factors affecting on Human Development
 3. To study the definitions and Meaning Concerning the Concepts

UNIT-I

- 1.1 Meaning, Definitions and Importance of Human Development
- 1.2 Stages of Development & Developmental Tasks.
- 1.3 Principles & Factors affecting on Growth & Development
- 1.4 Stages of Prenatal Development.

Unit-II

- ✓ 2.1 Male and Female Reproduction System.
- ✓ 2.2 Sex determination & Twins & Premature Baby-Care & Causes
- 2.3 Advantages of Breast Feeding & Artificial Feeding.
- 2.4 Child Diseases -Diarrhea, Jaundice, Diphtheria, Whooping Cough & Immunization

Unit-III

- 3.1 Motor Development : Meaning, Skills.
- 3.2 Causes of Delayed Motor Development.
- 3.3 Physical development : Changes and Factors affecting Physical Development.
- 3.4 Play- Importance, Types & Social Adjustment.

Unit-IV

- 4.1 Intellectual Development : Classification of Intelligence. Intelligence Quotient (IQ)
- 4.2 Factor Affecting on Intellectual Development
- 4.3 Speech Development : Stages of Speech Development & Factors affecting on Speech Development
- 4.4 Speech Defects

Unit-V

- 5.1 Social Development ; Companion & Playmates.
 5.2 Emotional Development – Characteristics, Types.
 5.3 Moral Development ; Method& Factors for Moral Development
 5.4 Discipline–Types &Merits & Demerits.

INTERNAL (Total 20 Marks)

1. Seminar on Related Topics	..	05
2. Case Study / Project (Group)	..	10
3. Educational tour/ visit (Report With Soft Copy)	..	05

CLASS WORK

1) Celebration of Breast Feeding Week	..	04
2) Preparation of Supplementary Food for Babyhood-Cerelac/Nachnisatwa/ Sajina – Ghehuna / as per Nutrients. (Any One) (Group)	..	05
3) Poster Competition -Immunization Charts/ Female Foeticide / Personality / Intellectual.	..	05

PRACTICALS(30 Marks)

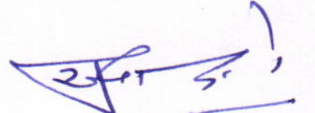
- A) Cooking – Diet Planning and Preparations of Following Recipes
 *For Pregnant Women – Mix Veg Paratha, Veg Upma , Dalia & Veg Paneer
 *For Lactating Women – Gum Laddoo, VegDhirdi& Veg Cutlet &Halwa.
 *Baby During Weaning Period – Khir, Tomato Soup, Sooji, Soft Khichidi
- B) Preparation of Children's Play Materials Best Out of Waste

Distribution of Marks (30 Marks)

Preparation of Dish (Any One) With Presentation	- 08 Marks
1) Diet Plan (Any One)	- 05 Marks
2) Class Work/ RB	- 14 Marks
3) Viva	- 03 Marks

References :

1. Herlock Elizabeth	- Child Development
2. Swaminathan M.B. and Bharghave, R.K.	- Our Food.
3. HerlockElizabeths	- Chilgrowth and Development
4. Fontana Davind	- Personality and Education
5. Gardner, D. Bruce	- Development of early childhood
६. जूननकरकुसुम	- मातृकला
७. चंद्रावसकरनलिनी	- मातृकला आणि बालसंगोपन पिंपळापुणे प्र.कं.नागपूर.
८. पुरम प्रभावती	- शिवणकला, मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
९. काळे प्रेमला	- बाल मानसशास्त्र
१०. आपटे, सारंगधर आणि पाठक	- आ
११. काळे प्रभावती	- लोकरीचे अभिनवविणकाम, नितीन प्रकाशन, पुणे-३०
१२. भिसे, पद्मावती	- सोपे शवणकाम मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
१३. योगेन्द्रजीत भाई	- विकासात्मक मनोविज्ञान
१४. जूननकरकुसुम	- बालकाचाविकास व खेळणे
१५. जूननकरकुसुम	- मातृत्व आणि बालसंगोपन, पिंपळापुणेअॅन्ड कं.पब्लीशर्स, महाल,नागपूर-२
१६. व-हाडपांडे नलिनी	- बालविकास
१७. कांडलकर,लिना	- मानवविकास, विद्या प्रकाशन, रुईकर रोड, नागपूर-०२
१८. गणोरकर, मीना	- बालविकास आणि संबंधितक्षेत्र, म.वि.ग्रं.नि.पुणे-३०
१९. विंग, क्लाईव्ह, चौधरी शंकरनाडकर्णी सुरेश,	- एच आय व्ही आणिएडस, कुटुंब मार्गदर्शिका पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई – ३४

 Principal
 Arts & Science College /
 Kurha

HOME ECONOMICS
Semester-VI
HUMAN DEVELOPMENT
(Implemented from the 2019-2020 Session)

Periods of Instruction Per Week-5
Theory: 5 Periods
Practical: 2 Periods Per Batch

Total Marks : 100
Theory : 50
Practical : 30
Int.Ass. :20

Objectives: This Course Will Enable The Students

1. To aware the Role of Heredity & Environment in Development
2. To State the Role of Parent & Teacher in Child Development.
3. To Introduce the Problems of Child .
4. To Inspire the Students for Skill Based Activity.

Unit-I

- 1.1 Heredity- Meaning & Laws
- 1.2 Role of Heredity- in Development of Child
- 1.3 Role of Environment- in Development of Child *Environment*
- 1.4 Role of Family in Development of Child (Nuclear & Joint) *Human values*

Unit-II

- 2.1 Personality: Types& Factors Affecting on Personality Development.
- 2.2 Defense Mechanism
- 2.3 Self Concept- Types (Positive & Negative) .
- 2.4 Role of Self concept in Personality Development.

Unit-III

- 3.1 Leadership- Types & Qualities. *Human Values*
- 3.2 Childhood Behavioral Problems: Lying, Stealing, Nail Biting, Thumb Sucking. (Causes and Remedies)
- 3.3 Need& Importance of Sex Education
- 3.4 Handicapped Child- Types & Education & Learning Difficulties.

Unit-IV

- 4.1 Adolescence- Developmental Task
- 4.2 Physical & Emotional Changes in Adolescence . *Human values*
- 4.3 Adolescence Habits & its effect on their life (Jvenile Delinquency. Drugs. & Alcoholic)
- 4.4 Role of Parents & Teacher in Developing Positive Attitudes Towards Life.

Unit-V

- 5.1 Parenting- Importance & Types
- 5.2 Parent – Child Relationship & Importance,
- 5.3 Methods of Child Rearing Practices.
- 5.4 Parental Challenge – (Junk Food, Television Watching, Social Media) *Human values*

INTERNAL (Total 20 Marks)

- 1) Seminar on related Topics - 10 Marks
- 2) Manage any Event Using Management Process - (Birthday / Tea Party/Any Program)(Report Writing with ICT- Soft Copy) - 10 Marks

CLASS WORK

1. Guest Lecture on women Awareness.
2. Workshop on personality development.

PRACTICALS (30 Marks)

- A) Cooking – Diet Planning and Preparation of following Recipies
 - Pre-school Children – Sandwiches, Groundnut Chikki, Mix Ladoo, Veg Puri.
 - School Going – Cake, Appe and Chutney, Chirvante, Mix Dal Wada
 - Adolescence – Dhokla, Pannertikki, Pav-Bhaji, & Halwa
- B) Drafting and Sticking Any One of the following
 - a) Kurti
 - b) Nighty
 - c) Gown
 - d) Salwar

2/11/19
Principal
Arts & Science College
Kurha